

Oldřich Rejnuš

FINANČNÍ

TRHY

GRADA®

Fio banka

5., aktualizované a rozšířené vydání

Oldřich Rejnuš

FINANČNÍ

TRHY

5., aktualizované a rozšířené vydání

Nakladatelský dům GRADA děkuje za podporu při vydání knihy společností:

Fio banka, a. s.

Partners Financial Services, a. s.

Vysoká škola NEWTON, a. s.

Prof. Ing. Oldřich Rejnuš, CSc.

Finanční trhy

5., aktualizované a rozšířené vydání

Kniha je monografie

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401
www.grada.cz
jako svou 9354. publikaci

Odborná recenze:

Prof. Ing. Lumír Kulhánek, CSc.

Doc. Ing. Pavel Duspiva, CSc.

Vydání odborné knihy schválila Vědecká redakce nakladatelství Grada Publishing, a.s.

Grafická úprava a sazba: Jan Šístek a prof. Ing. Oldřich Rejnuš, CSc.

Počet stran 936

Páté aktualizované a rozšířené vydání, Praha 2024

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Oldřich Rejnuš, 2024

© Grada Publishing, a.s., 2024

Cover Photo © fotobanka allphoto

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

ISBN 978-80-271-7433-1 (pdf)

ISBN 978-80-271-5012-0 (print)

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

*Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou **bez souhlasu nositele práv zakázány**.*

OBSAH

Úvod	36
SUMMARY	37
VORWORT	38
ВВЕДЕНИЕ	39

КАПИТОЛА 1

FINANČNÍ TRHY, JEJICH VYMEZENÍ A FUNKCE V EKONOMICE	41
1 Úvod do teorie finančních trhů	42
1.1 Historický vývoj peněz	42
1.2 Finanční systém a jeho funkce	43
1.3 Vztahy ekonomického a finančního systému	45
1.3.1 Základní toky v ekonomickém systému	45
1.3.2 Základní druhy trhů působících v ekonomice	47
1.4 Způsoby externího financování ekonomických subjektů	52
1.4.1 Přímé financování	53
1.4.2 Polopřímé financování	53
1.4.3 Nepřímé financování	53
2 Podstata investic a jejich základní členění	55
2.1 Reálné a finanční investice	56
2.1.1 Reálné investice	56
2.1.2 Finanční investice	57
2.1.2.1 Vymezení reálných a finančních aktiv	57
2.1.2.1.1 Druhy finančních aktiv	58
2.1.2.1.1.1 Peníze	58
2.1.2.1.1.2 Majetkové finanční instrumenty	62
2.1.2.1.1.3 Dluhové (dlužní) instrumenty	62
2.1.2.1.2 Proces tvorby finančních aktiv	62
2.2 Přímé a portfoliové investice	65
2.2.1 Přímé investice	65
2.2.2 Portfoliové investice	66
3 Členění finančního trhu	66
3.1 Peněžní trh	67
3.1.1 Trh krátkodobých úvěrů	67
3.1.2 Trh krátkodobých cenných papírů	67

3.2	Kapitálový trh	68
3.2.1	Trh dlouhodobých úvěrů	68
3.2.2	Trh dlouhodobých cenných papírů	68
3.3	Měnový trh	69
3.3.1	Trh devizový	69
3.3.2	Trh valutový	69
3.4	Trhy drahých kovů	70
4	Struktura trhu cenných papírů	70
4.1	Trhy primární a sekundární	71
4.1.1	Primární trhy cenných papírů	71
4.1.2	Sekundární trhy cenných papírů	71
4.2	Trhy veřejné a neveřejné	71
4.2.1	Veřejné trhy cenných papírů	72
4.2.1.1	Veřejné trhy primární	72
4.2.1.2	Veřejné trhy sekundární	72
4.2.1.2.1	Veřejné sekundární organizované trhy	72
4.2.1.2.1.1	Trhy burzovní	72
4.2.1.2.1.2	Organizované trhy mimoburzovní	73
4.2.1.2.2	Veřejné sekundární neorganizované trhy	73
4.2.2	Neveřejné (smluvní) trhy cenných papírů	73
4.2.2.1	Neveřejné trhy primární	74
4.2.2.2	Neveřejné trhy sekundární	74
5	Efektivnost fungování finančních trhů	74
5.1	Ideální (dokonalý) trh	74
5.2	Efektivní trh	75
5.3	Reálný trh	75
6	Faktory integrace jednotlivých segmentů finančního trhu	75
6.1	Aktuální tržní podmínky	75
6.2	Spekulace, resp. hedging	76
6.3	Arbitráž	76

KAPITOLA 2

FINANČNÍ INSTITUCE, JEJICH PRODUKTY A SLUŽBY 77

1	Kategorizace subjektů působících ve finančním systému	78
1.1	Teoretické členění finančních institucí	78
1.2	Systemizace finančních institucí používaná v praxi	79
2	Instituce sektoru bankovníctví	80
2.1	Centrální banka	81
2.1.1	Funkce centrální banky	82
2.1.1.1	Makroekonomická funkce centrální banky	82
2.1.1.1.1	Měnová (monetární) politika	82

2.1.1.1.2	Emitování hotovostních peněz	82
2.1.1.1.3	Devizová činnost	83
2.1.1.2	Mikroekonomická funkce centrální banky	83
2.1.1.2.1	Regulace obchodních bank a provádění bankovního dohledu	83
2.1.1.2.2	Působení jako „banka bank“	84
2.1.1.2.3	Působení jako „banka státu“ (vlády)	84
2.1.1.2.4	Reprezentace státu v měnové oblasti	85
2.1.2	Nástroje měnové politiky centrální banky	85
2.1.2.1	Nepřímé nástroje monetární regulace	85
2.1.2.1.1	Diskontní nástroje	85
2.1.2.1.1.1	Diskontní úvěry	86
2.1.2.1.1.2	Reeskontní úvěry	87
2.1.2.1.1.3	Lombardní úvěry	87
2.1.2.1.2	Obchody na volném trhu	87
2.1.2.1.2.1	Nákupy a prodeje cenných papírů	88
2.1.2.1.2.2	Repo obchody a reverzní repo obchody	88
2.1.2.1.3	Povinné minimální rezervy	89
2.1.2.1.4	Konverze a swapy cizích měn	90
2.1.2.1.5	Devizové intervence	90
2.1.2.2	Přímé nástroje monetární regulace	91
2.1.2.2.1	Pravidla likvidity	91
2.1.2.2.2	Úvěrové kontingenty	92
2.1.2.2.3	Úrokové limity, resp. úrokové stropy	92
2.1.2.2.4	Povinné vklady	92
2.2	Obchodní banky	93
2.2.1	Funkce obchodních bank	93
2.2.1.1	Finanční zprostředkování	93
2.2.1.2	Emitování bezhotovostních peněz	93
2.2.1.3	Provádění bezhotovostního platebního styku	94
2.2.2	Zásady činnosti obchodních bank	94
2.2.3	Vymezení pojmů bankovní operace, bankovní obchody a bankovní produkty	95
2.2.3.1	Bankovní operace	95
2.2.3.2	Bankovní obchody	95
2.2.3.3	Bankovní produkty	95
2.2.4	Úvěrové bankovní produkty	96
2.2.4.1	Teoretické aspekty systemizace bankovních úvěrů	96
2.2.4.2	Standardní úvěrové produkty obchodních bank	101
2.2.4.2.1	Peněžní úvěry	101
2.2.4.2.1.1	Kontokorentní úvěry	102
2.2.4.2.1.2	Lombardní úvěry	102
2.2.4.2.1.3	Eskontní úvěry	103
2.2.4.2.1.4	Osobní a spotřebitelské úvěry	104
2.2.4.2.1.5	Emisní úvěry	105
2.2.4.2.1.6	Hypoteční úvěry	105
2.2.4.2.2	Závazkové úvěry a záruky	106

2.2.4.2.2.1	Bankovní záruky	106
2.2.4.2.2.2	Akceptační úvěry	106
2.2.4.2.2.3	Avalové úvěry	107
2.2.4.2.3	Speciální finančně úvěrové produkty	107
2.2.4.2.3.1	Factoring	108
2.2.4.2.3.2	Forfaiting	108
2.2.4.2.3.3	Finanční leasing	108
2.2.4.2.4	Kombinované úvěrové bankovní produkty	109
2.2.4.2.4.1	Kreditní (úvěrové) karty	109
2.2.4.2.4.2	Úvěry spadající do produktů bankopojištění	109
2.2.5	Investiční bankovní produkty	110
2.2.5.1	Bankovní vklady (depozita)	110
2.2.5.1.1	Vklady na bankovních účtech	110
2.2.5.1.1.1	Vklady vedené na běžných účtech	110
2.2.5.1.1.2	Vkladové (depozitní) účty	111
2.2.5.1.2	Vklady na vkladních knížkách	112
2.2.5.1.3	Speciální druhy vkladů	113
2.2.5.1.3.1	Spoření účelová	113
2.2.5.1.3.2	Majetková spoření	114
2.2.5.1.3.3	Podřízené vklady	114
2.2.5.1.3.4	Spoření spojená se životním pojištěním	114
2.2.5.2	Bankovní dluhopisy	114
2.2.5.2.1	Depozitní certifikáty	115
2.2.5.2.2	Depozitní směnky	115
2.2.5.2.3	Bankovní obligace	116
2.2.5.2.4	Hypoteční obligace (resp. hypoteční zástavní listy)	116
2.2.5.3	Ostatní druhy bankovních produktů	116
2.2.6	Bankovní obchody komerčních bank na mezibankovním trhu	116
2.2.6.1	Mezibankovní obchody uzavírané mezi obchodními bankami	117
2.2.6.2	Mezibankovní obchody mezi obchodními bankami a bankou centrální	117
2.2.7	Obchody komerčních bank s cennými papíry na sekundárním trhu	118
2.3	Nebankovní spořitelní instituce	118
2.3.1	Spořitelní a úvěrní družstva	119
2.3.2	Další druhy nebankovních spořitelních institucí	119
2.4	Ostatní instituce bankovního sektoru	119
3	Nebankovní instituce sektoru investičních služeb	120
3.1	Brokerské a dealerské společnosti	120
3.1.1	Brokerské společnosti	121
3.1.2	Dealerské společnosti	121
3.2	Investiční společnosti	121
3.3	Investiční fondy	122
3.3.1	Investiční fondy kolektivního investování	122
3.3.2	Hedgeové fondy	123

3.3.3	„Exchange Traded Funds“	124
3.3.4	„Private Equity Funds“	124
3.4	Penzijní společnosti, resp. penzijní fondy	124
3.4.1	Penzijní (důchodové) spoření	126
3.4.2	Doplňkové penzijní (důchodové) spoření	127
3.5	Burzy, resp. regulované organizované trhy	127
3.5.1	Systemizace burz podle předmětného zaměření jejich činnosti	128
3.5.1.1	Burzy cenných papírů	128
3.5.1.2	Burzy komoditní	129
3.5.2	Členění burz z hlediska prodlevy ve vypořádání obchodů	129
3.5.2.1	Burzy promptní (spotové)	129
3.5.2.2	Burzy termínové	129
4	Instituce sektoru pojišťovnictví	130
4.1	Pojišťovny	131
4.1.1	Rozdělení pojišťoven z hlediska šíře zaměření jejich činnosti	131
4.1.1.1	Pojišťovny specializované	131
4.1.1.2	Pojišťovny univerzální	131
4.1.2	Rozdělení pojišťoven z hlediska právní formy	132
4.1.2.1	Pojišťovny s právní formou akciových společností	132
4.1.2.2	Vzájemné pojišťovny	132
4.1.2.3	Státní, resp. veřejnoprávní pojišťovny	132
4.1.3	Rozdělení pojišťoven z hlediska předmětného zaměření jejich činnosti	132
4.1.3.1	Pojišťovny působící v odvětví životních pojištění	133
4.1.3.1.1	Pojištění pro případ smrti	133
4.1.3.1.2	Pojištění pro případ dožití	133
4.1.3.1.3	Smišené životní pojištění	133
4.1.3.1.3.1	Kapitálové životní pojištění	134
4.1.3.1.3.2	Investiční životní pojištění	134
4.1.3.2	Pojišťovny působící v odvětví neživotních pojištění	135
4.1.3.2.1	Pojištění úrazová	136
4.1.3.2.2	Komerční zdravotní pojištění	136
4.1.3.2.3	Pojištění majetková	136
4.1.3.2.4	Pojištění odpovědnostní	136
4.2	Zajišťovny	136
5	Další licencované subjekty finančního systému	137
5.1	Licencované instituce podnikatelského zaměření	137
5.1.1	Provozovatelé vypořádacích systémů	137
5.1.2	Tiskárny cenných papírů	138
5.1.3	Ratingové agentury	138
5.1.4	Profesionální zpracovatelé hotovosti	138
5.2	Instituce účelově zřizované státem	138
5.2.1	Instituce regulace a dohledu	139
5.2.2	Subjekty nezbytné pro fungování finančního systému	139
5.2.3	Státní fondy	139

5.2.4	Ostatní státní instituce	140
5.3	Licencované (resp. registrované) profese fyzických osob	140
6	Ostatní subjekty působící ve finančním systému	141
6.1	Nelicencované právnické osoby	141
6.1.1	Organizované mimoburzovní trhy	141
6.1.2	Nebankovní faktoringové, forfaitingové a leasingové společnosti	142
6.1.3	Účelově zřizované neziskové organizace	142
6.2	Nelicencované fyzické osoby	142
7	Finanční konglomeráty	142
8	Nadnárodní finanční instituce	143
9	Mezinárodní finanční instituce	144

KAPITOLA 3

ÚROKOVÉ SAZBY A JEJICH VÝZNAM V EKONOMICE 145

1	Funkce úrokových sazeb ve finančním a ekonomickém systému	146
2	Teorie úrokových sazeb	147
2.1	Klasická teorie úrokových sazeb	147
2.2	Úroková teorie preference likvidity	150
2.3	Úroková teorie zapůjčitelných fondů	154
2.4	Úroková teorie racionálního očekávání	158
3	Vzájemné vazby jednotlivých druhů úrokových sazeb	159
3.1	Úrokové sazby vyhlášené centrální bankou	160
3.2	Mezibankovní úrokové sazby	160
3.3	Tržní úrokové sazby	162
3.3.1	Základní tržní („prime rate“) úrokové sazby	162
3.3.2	Standardní tržní úrokové sazby	162
3.3.3	Mechanismus regulace úrokových sazeb	162
4	Úrok jako základní faktor funkčnosti finančních trhů	163
4.1	Ekonomický význam „správného“ nastavení úrokových sazeb	163
4.2	Důvody a následky účelového ovlivňování výše úrokových sazeb	164
4.2.1	Vzájemná provázanost úrokových sazeb s dalšími nástroji monetární regulace	165
4.2.2	Důvody účelového zvyšování úrokových sazeb	165
4.2.3	Důvody účelového snižování úrokových sazeb	166
4.2.3.1	Mechanismy účelového extrémního snižování úrokových sazeb	166
4.2.3.1.1	Účelové snižování úrokových sazeb vyhlášených centrální bankou	167
4.2.3.1.2	Extrémní „tlačení“ peněz	167

4.2.3.1.3	Kvantitativní uvolňování	167
4.2.3.2	Negativní dopady extrémně nízkých, či dokonce záporných úrokových sazeb	169
4.3	Rizika záporných úrokových sazeb pro ekonomiku a lidskou společnost	174

KAPITOLA 4

KLÍČOVÉ FAKTORY FUNGOVÁNÍ FINANČNÍHO TRHU 175

1	Vymezení termínu „investice“ a jejich základní charakteristika	176
2	Všeobecné předpoklady investiční aktivity	176
2.1	Bohatství	176
2.2	Kvalita investičního prostředí	177
3	Faktory individuální investiční strategie	178
3.1	Výnosnost	178
3.1.1	Způsoby hodnocení výnosnosti finančních investic	179
3.1.2	Statické způsoby hodnocení výnosnosti finančních investic	180
3.1.2.1	Ukazatele nominální výnosnosti	181
3.1.2.1.1	Jednotlivé druhy (dílčích) výnosů	181
3.1.2.1.1.1	Běžné výnosy	181
3.1.2.1.1.2	Kapitálové výnosy	182
3.1.2.1.2	Celkový výnos	182
3.1.2.1.3	Míra celkového výnosu, resp. výnosové procento	183
3.1.2.2	Ukazatele reálné výnosnosti	186
3.1.3	Dynamické metody hodnocení výnosnosti finančních investic	187
3.1.3.1	Hodnota peněz v čase	187
3.1.3.2	Současná a budoucí hodnota investic	187
3.1.3.2.1	Podstata úročení a odúročení (resp. diskontování)	188
3.1.3.2.2	Diskontování vícenásobných „cash flow“ získaných v budoucnosti	192
3.1.3.3	Funkční podstata dynamických metod hodnocení výnosnosti finančních investic	194
3.1.3.4	Nejvýznamnější faktory ovlivňující velikost odúročitele, resp. úročitele	196
3.1.3.5	Způsoby použití dynamických metod v procesu investičního rozhodování	199
3.1.3.5.1	Metoda čisté současné hodnoty	199
3.1.3.5.2	Metoda vnitřní míry výnosu (resp. vnitřního výnosového procenta)	208
3.2	Rizikovitost	210
3.2.1	Druhy investičních rizik	210
3.2.1.1	Riziko změn úrokových sazeb (resp. tržní úrokové míry)	211
3.2.1.2	Riziko inflační	211
3.2.1.3	Riziko událostí	211

3.2.1.4	Kreditní riziko	212
3.2.1.5	Riziko likvidity předmětného investičního nástroje	212
3.2.1.6	Riziko měnové	212
3.2.1.7	Riziko právní	212
3.2.1.8	Riziko operační	212
3.2.1.9	Riziko vlastností (resp. smluvních ustanovení) jednotlivých investičních nástrojů	213
3.2.2	Predikce rizikovosti finančních investic	213
3.2.2.1	Určování rizikovosti subjektivními odhady	213
3.2.2.2	Určování rizikovosti statistickými nástroji	213
3.2.3	Diverzifikace investičního portfolia	215
3.3	Likvidita	218
3.4	Vzájemná provázanost jednotlivých investičních faktorů	219
3.4.1	Souhrnné uvažování investičních faktorů při použití metody čisté současné hodnoty	219
3.4.2	Souhrnné uvažování investičních faktorů při použití metody vnitřní míry výnosu	223

KAPITOLA 5

ZÁKLADNÍ VYMEZENÍ FINANČNÍCH A REÁLNÝCH INVESTIČNÍCH

NÁSTROJŮ 225

1	Finanční nástroje investičního a neinvestičního charakteru . . .	226
1.1	Finanční investiční instrumenty	226
1.2	Finanční instrumenty neinvestiční povahy	226
2	Základní druhy investičních instrumentů	227
2.1	Klasické investiční nástroje	227
2.1.1	Základní druhy finančních investičních instrumentů	228
2.1.2	Základní druhy reálných investičních instrumentů	230
2.2	Termínové derivátové instrumenty	231
2.3	Cenné papíry „majetkových“ investičních, resp. podílových fondů . .	231
2.4	Strukturované produkty	231
3	Aspekty právního vymezení cenných papírů	233

KAPITOLA 6

KLASICKÉ INVESTIČNÍ INSTRUMENTY 235

1	Vymezení klasických investičních cenných papírů	236
1.1	Členění klasických cenných papírů z hlediska délky jejich životnosti . .	236
1.1.1	Cenné papíry peněžního trhu	236

1.1.2	Cenné papíry kapitálového trhu	237
1.2	Členění klasických cenných papírů podle majetkové podstaty	237
1.2.1	Majetkové cenné papíry	237
1.2.2	Dluhové cenné papíry	237
2	Podnikové (korporátní) akcie	238
2.1	Základní druhy korporátních akcií	238
2.1.1	Kmenové akcie	238
2.1.1.1	Členění kmenových akcií z hlediska s nimi spojených hlasovacích práv	239
2.1.1.1.1	Kmenové akcie se standardními hlasovacími právy	240
2.1.1.1.2	Kmenové akcie třídy „A“ a třídy „B“	240
2.1.1.2	Členění kmenových akcií z hlediska práv jejich majitelů na dividendu	240
2.1.1.2.1	Kmenové akcie se standardní výplatou dividend	240
2.1.1.2.2	Kmenové akcie s oddálenou výplatou dividend	241
2.1.1.3	Členění kmenových akcií z hlediska jejich vazby na základní kapitál společnosti	241
2.1.1.3.1	Kmenové akcie s nominální hodnotou	241
2.1.1.3.2	Kmenové akcie bez nominální hodnoty	241
2.1.1.4	„Tracking stocks“	241
2.1.2	Prioritní (preferenční) akcie	242
2.1.2.1	Členění prioritních akcií podle specifik z nich plynoucích dividend	243
2.1.2.1.1	Prioritní akcie s fixními dividendami	243
2.1.2.1.2	Prioritní akcie s variabilními dividendami	243
2.1.2.1.3	„PIK Preferred Stocks“	244
2.1.2.1.4	Podílnické (účastnické) prioritní akcie	244
2.1.2.1.5	Kumulativní a nekumulativní prioritní akcie	244
2.1.2.1.5.1	Kumulativní prioritní akcie	244
2.1.2.1.5.2	Nekumulativní prioritní akcie	244
2.1.2.2	Členění prioritních akcií podle vypořádání likvidačního zůstatku	245
2.1.2.2.1	Seniorní prioritní akcie	245
2.1.2.2.2	Prioritní akcie s předem určeným pořadím vyplacení likvidačního zůstatku	245
2.1.2.3	Další druhy prioritních akcií	245
2.1.2.3.1	Konvertibilní (vyměnitelné) prioritní akcie	245
2.1.2.3.2	Splatitelné a nesplatitelné prioritní akcie	246
2.1.2.3.2.1	Splatitelné prioritní akcie	246
2.1.2.3.2.2	Nesplatitelné prioritní akcie	247
2.1.3	Zvláštní druhy akcií, resp. cenných papírů akcie nahrazujících	247
2.1.3.1	Kvalifikační akcie	247
2.1.3.2	Zaměstnanecké akcie	248
2.1.3.3	Zlatá akcie	248
2.1.3.4	Zatímní listy	248
2.1.3.5	Globální depozitní certifikáty /GDR/	249
2.1.3.6	Kmenové listy	249

2.1.4	Účelové změny výše základního kapitálu, resp. počtu či nominálních hodnot akcií	249
2.1.4.1	Změny výše základního kapitálu akciové společnosti	250
2.1.4.1.1	Účelové zvyšování základního kapitálu	251
2.1.4.1.2	Účelové snižování základního kapitálu	251
2.1.4.2	Dělení, či reverzní (neboli tzv. obrácené) dělení akcií	252
2.1.4.2.1	Dělení (štěpení) akcií	252
2.1.4.2.2	Reverzní dělení akcií	253
2.2	Fundamentální akciová analýza	254
2.2.1	Globální (makroekonomická) akciová analýza	255
2.2.1.1	Reálný výstup ekonomiky	255
2.2.1.2	Fiskální politika	256
2.2.1.3	Peněžní nabídka	256
2.2.1.4	Úrokové sazby	257
2.2.1.5	Inflace	257
2.2.1.6	Příliv, resp. odliv zahraničního kapitálu	258
2.2.1.7	Kvalita investičního prostředí	258
2.2.1.7.1	Schodky a nerovnováha	258
2.2.1.7.2	Cenové regulace a černý trh	259
2.2.1.7.3	Ekonomické a politické šoky	259
2.2.1.7.4	Korupce, hospodářská kriminalita a právní systém	259
2.2.2	Odvětvová (resp. oborová) analýza	259
2.2.2.1	Citlivost odvětví na hospodářský cyklus	260
2.2.2.1.1	Odvětví cyklická	260
2.2.2.1.2	Odvětví neutrální	260
2.2.2.1.3	Odvětví anticyklická	260
2.2.2.2	Tržní struktura odvětví	261
2.2.2.3	Způsoby státní regulace v odvětví	261
2.2.2.4	Perspektivy budoucího vývoje odvětví	261
2.2.3	Fundamentální analýza kmenových korporátních akcií	261
2.2.3.1	Finanční analýza podniku	264
2.2.3.1.1	Horizontální analýza (analýza trendů)	266
2.2.3.1.2	Vertikální analýza (procentní rozbor)	266
2.2.3.1.3	Analýza poměrových ukazatelů	267
2.2.3.1.3.1	Ukazatele rentability (výnosnosti)	268
2.2.3.1.3.2	Ukazatele zadluženosti	269
2.2.3.1.3.3	Ukazatele likvidity	271
2.2.3.1.3.4	Ukazatele aktivity	273
2.2.3.1.3.5	Ukazatele tržní hodnoty podniku	274
2.2.3.2	Bonitní a bankrotní modely	280
2.2.3.2.1	Bonitní modely	281
2.2.3.2.1.1	Rychlý test	281
2.2.3.2.1.2	Index bonity	282
2.2.3.2.1.3	Další druhy bonitních modelů	284
2.2.3.2.2	Bankrotní modely	284
2.2.3.2.2.1	Altmanovy bankrotní modely (Z-score)	284

2.2.3.2.2	Taflerův bankrotní model	287
2.2.3.2.3	Další druhy bankrotních modelů	288
2.2.3.3	Metody mezipodnikového srovnávání	288
2.2.3.3.1	Jednorozměrné metody (ranking podniků podle vybraného ukazatele)	289
2.2.3.3.2	Vícerozměrné metody mezipodnikového srovnávání	290
2.2.3.3.2.1	Metoda jednoduchého (resp. váženého) součtu pořadí	290
2.2.3.3.2.2	Metoda jednoduchého (resp. váženého) podílu	292
2.2.3.3.2.3	Bodovací metoda	294
2.2.3.3.2.4	Mezipodnikové srovnávání metodou Spider analýzy	296
2.2.3.3.2.5	Další metody mezipodnikového srovnávání	298
2.2.3.3.2.6	Specifika vzájemného srovnávání kmenových korporátních akcií	299
2.2.3.4	Valuace (oceňování) korporátních akcií	303
2.2.3.4.1	Dividendové diskontní modely	307
2.2.3.4.1.1	Jednostupňový, časově ohraničený dividendový diskontní model s nulovým růstem	307
2.2.3.4.1.2	Jednostupňový, časově neohraničený dividendový diskontní model s nulovým růstem	309
2.2.3.4.1.3	Jednostupňový, časově ohraničený dividendový diskontní model s konstantním růstem	310
2.2.3.4.1.4	Gordonův jednostupňový, časově neohraničený dividendový diskontní model s konstantním růstem	312
2.2.3.4.1.5	Dvoustupňové dividendové diskontní modely	314
2.2.3.4.1.6	H-model	314
2.2.3.4.1.7	Třístupňové dividendové diskontní modely	315
2.2.3.4.2	Ziskové modely využívající poměrový ukazatel P/E	315
2.2.3.4.2.1	Ziskové modely s nulovým růstem	318
2.2.3.4.2.2	Jednostupňové ziskové modely s konstantním růstem	319
2.2.3.4.3	Model „Free Cash Flow to Equity“ [FCFE]	322
2.2.3.4.4	Bilanční modely	325
2.2.3.4.4.1	Bilanční model vycházející z nominálních hodnot akcií	326
2.2.3.4.4.2	Bilanční model založený na účetní hodnotě akcie	326
2.2.3.4.4.3	Bilanční model založený na substanční hodnotě akcie	326
2.2.3.4.4.4	Bilanční model založený na likvidační hodnotě akcie	327
2.2.3.4.4.5	Bilanční model založený na reprodukční hodnotě akcie	327
2.2.3.4.4.6	Bilanční model založený na substituční hodnotě akcie	327
2.2.3.4.5	Oceňování akcií metodami tržní analýzy	328
2.2.3.4.5.1	Metody přímého oceňování akcií z dat akciového trhu	328
2.2.3.4.5.2	Metody tržního porovnání	329
2.2.3.4.6	Vhodnost jednotlivých druhů oceňovacích metod pro valuaci kmenových akcií	335
2.2.3.5	Specifika oceňování prioritních akcií	337
2.2.3.5.1	Oceňování prioritních akcií s fixními dividendami	337
2.2.3.5.2	Oceňování prioritních akcií s variabilními dividendami	338
2.2.3.5.3	Další specifika oceňování prioritních akcií	339

2.2.3.6	Spolehlivost výsledků získaných metodami fundamentální akciové analýzy	340
2.3	Technická analýza	341
2.3.1	Teoretická východiska technické analýzy	342
2.3.1.1	Dowova teorie	342
2.3.1.1.1	Základní poznatky Dowovy teorie	342
2.3.1.1.2	Problémové oblasti Dowovy teorie	345
2.3.1.2	Teorie Elliottových vln	345
2.3.1.2.1	Základní rámec Elliottových vln	346
2.3.1.2.2	Hierarchická struktura Elliottových vln	347
2.3.1.2.3	Základní charakteristika idealizovaných impulzních a korekčních vln	348
2.3.1.2.4	Idealizovaná představa o jednotlivých impulzních a korekčních (pod vlnách)	349
2.3.1.2.5	Reálné impulzní a korekční (pod)vlny	350
2.3.1.2.6	Problémové oblasti teorie Elliottových vln	350
2.3.2	Grafická analýza	351
2.3.2.1	Základní druhy grafů	352
2.3.2.1.1	Čárové (liniové) grafy	352
2.3.2.1.2	Čárkové (sloupkové) grafy	353
2.3.2.2	Analýza vzestupných a sestupných trendů	355
2.3.2.2.1	Hladiny podpory a odporu	356
2.3.2.2.2	Trendové linie	358
2.3.2.2.3	Trendové kanály	359
2.3.2.2.4	Procenta návratu	362
2.3.2.3	Analýza grafických formací	363
2.3.2.3.1	Reverzní formace	364
2.3.2.3.1.1	Formace vrchol a dno	364
2.3.2.3.1.2	Formace zaoblený vrchol a zaoblené dno (tzv. talířky)	365
2.3.2.3.1.3	V-Formace (tzv. špičky)	365
2.3.2.3.1.4	Formace dvojitý vrchol a dvojité dno	366
2.3.2.3.1.5	Formace trojitý vrchol a trojité dno	367
2.3.2.3.1.6	Formace hlava a ramena	367
2.3.2.3.1.7	Formace diamant	368
2.3.2.3.1.8	Formace (reverzní) obdélník	369
2.3.2.3.2	Konsolidační formace	370
2.3.2.3.2.1	Formace vlajka	370
2.3.2.3.2.2	Formace praporek	371
2.3.2.3.2.3	Formace konsolidační hlava a ramena	371
2.3.2.3.2.4	Trojúhelníkové formace	372
2.3.2.3.2.5	Formace pokračující (upevňující) obdélník	375
2.3.2.3.3	Mezery	376
2.3.2.3.3.1	Formace běžná mezera	376
2.3.2.3.3.2	Formace prolamující mezera	377
2.3.2.3.3.3	Formace pádící mezera	378
2.3.2.3.3.4	Formace mezera z vyčerpání	378

2.3.2.3.3.5	Ostrov zvratu	379
2.3.2.4	Speciální grafické techniky	380
2.3.2.4.1	Point & Figure graf	380
2.3.2.4.2	Svíčkový graf	383
2.3.2.4.3	Candle Volume graf	385
2.3.2.5	Problémy praktické využitelnosti grafické analýzy	385
2.3.3	Analýza založená na technických indikátorech	386
2.3.3.1	Technické indikátory používané k analýze jednotlivých akciových titulů	386
2.3.3.1.1	Klouzavé průměry	387
2.3.3.1.1.1	Jednoduchý klouzavý průměr	387
2.3.3.1.1.2	Vážený klouzavý průměr	389
2.3.3.1.1.3	Exponenciální klouzavý průměr	389
2.3.3.1.1.4	Způsoby praktického použití klouzavých průměrů	390
2.3.3.1.2	Pásmová analýza	393
2.3.3.1.2.1	Procentní pásma	393
2.3.3.1.2.2	Bollingerova pásma	394
2.3.3.1.2.3	Pásky klouzavých průměrů	396
2.3.3.1.3	Oscilátory	396
2.3.3.1.3.1	„Momentum“	396
2.3.3.1.3.2	„Rate of Change“ /ROC/	397
2.3.3.1.3.3	„Relative Strenght Index“ /RSI/	398
2.3.3.1.3.4	„Moving Average Convergence Divergence“ /MACD/	400
2.3.3.1.4	Cenově objemové a objemové indikátory	401
2.3.3.1.4.1	Indikátor „Bilance objemu“ /OBV/	401
2.3.3.1.4.2	Indikátor „Money Flow Index“ /MFI/	403
2.3.3.1.4.3	Indikátor „Volume Rate-of-change“ /VROC/	404
2.3.3.2	Technické indikátory celkového trhu	405
2.3.3.2.1	Indikátory založené na vývoji kurzů akcií příslušného akciového trhu	405
2.3.3.2.1.1	Indikátor „Advance-Dcline Line“ [ADL]	405
2.3.3.2.1.2	Indikátor „Advance-Dcline Ratio“ [ADR]	406
2.3.3.2.1.3	Indikátor „Advance-all Ratio“ [AAR]	406
2.3.3.2.1.4	Indikátor „New High-New Low Ratio“	407
2.3.3.2.2	Indikátory založené na vývoji zobchodovaných objemů akcií na příslušném trhu	407
2.3.3.2.2.1	Indikátor „Upside-Downside Volume Line“	407
2.3.3.2.2.2	Indikátor „Upside-Downside Volume Ratio“	408
2.3.3.2.3	Psychologické indikátory	408
2.3.3.2.3.1	Indikátor neúplných jednotek obchodování	409
2.3.3.2.3.2	Indikátor krátkých (prázdných) prodejů	410
2.3.3.2.3.3	Indikátor nejaktivnějších akcií	410
2.3.3.2.3.4	Indikátor poměru prodejních a kupních opcí	410
2.3.3.2.3.5	Index důvěry	411
2.3.3.2.3.6	Indexy volatility	411
2.3.3.2.3.7	Další druhy psychologických indikátorů	412

2.3.3.3	Využitelnost technických indikátorů v investiční praxi	412
2.3.4	Omezení technické analýzy a specifika jejího praktického používání	413
2.4	Psychologická analýza	413
2.4.1	Keynesova spekulativní rovnovážná hypotéza	414
2.4.2	Kostolanyho burzovní psychologie	415
2.4.3	Drasnarova koncepce psychologické analýzy	418
2.4.4	Teorie spekulativních bublin	419
2.4.4.1	Nejvýznamnější propady akciových trhů a jejich důsledky	420
2.4.4.1.1	Velký krach na New Yorkské burze v říjnu 1929	421
2.4.4.1.2	Černé pondělí na akciových trzích v říjnu 1987	424
2.4.4.1.3	Krach japonského akciového trhu v roce 1990	427
2.4.4.1.4	Krach amerického technologického trhu NASDAQ v roce 2000	429
2.4.4.1.5	Výrazné propady akciových trhů v roce 2008 v důsledku tzv. „světové finanční krize“	431
2.4.4.1.6	Prudké propady akciových trhů v březnu 2020 v souvislosti s „koronavirovou pandemií“	436
2.4.4.2	Faktory extrémních růstů a prudkých poklesů na akciových trzích	439
3	Klasické dluhové cenné papíry (klasické dluhopisy)	444
3.1	Model zapůjčitelných fondů	445
3.2	Základní druhy klasických dluhopisů	448
3.2.1	Krátkodobé dluhopisy peněžního trhu	448
3.2.1.1	Státní pokladniční poukázky	448
3.2.1.2	Pokladniční poukázky centrální banky	449
3.2.1.3	Depozitní certifikáty	449
3.2.1.4	Směnky	449
3.2.2	Dlouhodobé dluhopisy (obligace)	449
3.2.2.1	Členění obligací z hlediska ohraničenosti jejich životnosti, resp. délky splatnosti	450
3.2.2.1.1	Časově neohrazené (věčné) obligace	450
3.2.2.1.2	Obligace s termínem splatnosti	451
3.2.2.1.2.1	Obligace krátkodobé	451
3.2.2.1.2.2	Obligace střednědobé	451
3.2.2.1.2.3	Obligace dlouhodobé	451
3.2.2.2	Členění obligací podle výnosů plynoucích z jejich držby	451
3.2.2.2.1	Fixně úročené obligace	451
3.2.2.2.1.1	Kupónové obligace s fixní úrokovou sazbou	452
3.2.2.2.1.2	Bezкупónové (diskontované) obligace	452
3.2.2.2.1.3	Svlečené (holé, resp. odstříhnuté) dluhopisy	452
3.2.2.2.2	Variabilně úročené obligace	452
3.2.2.2.2.1	Obligace s variabilním úročením ohraničeným maximální úrokovou sazbou	452
3.2.2.2.2.2	Obligace s variabilním úročením se zaručenou minimální úrokovou sazbou	453
3.2.2.2.2.3	Obligace s variabilním úročením v předem stanoveném rozmezí	453

3.2.2.2.4	Obligace s variabilním úročením s možnou přeměnou na úročení fixní	453
3.2.2.2.3	Obligace se zvláštními způsoby úročení	453
3.2.2.2.3.1	Obligace s průběžnými úpravami úrokových sazeb	453
3.2.2.2.3.2	Obligace s postupně rostoucí úrokovou sazbou	453
3.2.2.2.3.3	Kupónové obligace se slosovateľnou prémie	453
3.2.2.2.3.4	Obligace s nárokem na podíl na zisku	454
3.2.2.2.3.5	Hybridní kupónové obligace	454
3.2.2.2.3.6	Obligace s vynechávanými kupóny	454
3.2.2.2.3.7	Obligace s volbou formy placení kupónů	454
3.2.2.2.3.8	Obligace s odloženými kupónovými platbami	454
3.2.2.2.3.9	Reinvestiční obligace	454
3.2.2.3	Členění obligací podle způsobů jejich vypořádání	455
3.2.2.3.1	Obligace s jednorázovým vyplacením jistiny	455
3.2.2.3.2	Obligace s neumořitelnou jistinou	455
3.2.2.3.3	Obligace se zvláštními způsoby umořování jistiny	455
3.2.2.3.3.1	Pořadové periodické obligace	455
3.2.2.3.3.2	Obligace umořitelné na základě losování	455
3.2.2.3.3.3	„PIK Bonds“	455
3.2.2.4	Členění obligací z hlediska zajištěnosti finančních nároků jejich držitelů	456
3.2.2.4.1	Nezajištěné obligace	456
3.2.2.4.2	Zajištěné obligace	456
3.2.2.4.2.1	Obligace s určeným pořadím na jejich vyplacení v případě bankrotu emitenta	456
3.2.2.4.2.2	Hypoteční (hypotekární) obligace	457
3.2.2.4.2.3	Kryté obligace	457
3.2.2.4.2.4	Obligace umořované ze zvláštního fondu	457
3.2.2.4.2.5	Zaručené (garantované) obligace	457
3.2.2.5	Obligace s právem emitenta či jejich držitelů na jejich dřívější splacení	457
3.2.2.5.1	Vypověditelné (splatitelné) obligace	457
3.2.2.5.2	Obligace s právem jejich majitelů na předčasné splacení	458
3.2.2.6	Obligace s dalšími specifickými vlastnostmi	458
3.2.2.6.1	Příjmové (důchodové) obligace	458
3.2.2.6.2	Obligace s částečným úpisem	458
3.2.2.6.3	Zaměstnanecké obligace	459
3.2.2.6.4	Obligace osvobozené od daní	459
3.2.2.7	Členění obligací z hlediska jejich denominace a upisování na domácích a zahraničních trzích	459
3.2.2.7.1	Domácí (tuzemské) obligace	459
3.2.2.7.2	Zahraniční obligace	460
3.2.2.7.2.1	„Yankee bonds“	460
3.2.2.7.2.2	„Samurai bonds“	460
3.2.2.7.2.3	„Bulldog bonds“	460
3.2.2.7.2.4	„Panda bonds“	460

3.2.2.7.2.5	Další druhy zahraničních dluhopisů	460
3.2.2.7.3	Euroobligace	461
3.2.2.8	Kategorizace obligací z hlediska druhu jejich emitenta	461
3.2.2.8.1	Podnikové (korporátní) obligace	462
3.2.2.8.2	Bankovní obligace	462
3.2.2.8.3	Komunální obligace	463
3.2.2.8.4	Státní obligace	463
3.3	Fundamentální analýza „klasických“ dluhopisů	463
3.3.1	Globální (makroekonomická) analýza „klasických dluhopisů“	464
3.3.1.1	Reálný výstup ekonomiky	464
3.3.1.2	Fiskální politika	467
3.3.1.3	Peněžní nabídka	467
3.3.1.4	Úrokové sazby	467
3.3.1.5	Inflace	468
3.3.1.6	Příliv, resp. odliv zahraničního kapitálu	469
3.3.1.7	Kvalita investičního prostředí	470
3.3.2	Úročení dluhopisů z hlediska délky jejich splatnosti	470
3.3.3	Analýza jednotlivých emisí klasických dluhopisů	471
3.3.3.1	Analýza výnosnosti dluhopisů	472
3.3.3.1.1	Výnosnost kupónových (fixně úročených) obligací	472
3.3.3.1.1.1	Kupónová výnosnost	472
3.3.3.1.1.2	Běžná výnosnost	473
3.3.3.1.1.3	Rendita	474
3.3.3.1.1.4	Výnosnost do splatnosti obligace	475
3.3.3.1.1.5	Alikvótní úrokový výnos a cena kupónové obligace mezi kupónovými platbami	477
3.3.3.1.2	Výnosnost diskontovaných dluhopisů	480
3.3.3.1.3	Vztah mezi výnosností a cenou dluhopisu	480
3.3.3.2	Faktor rizikovosti dluhopisů	481
3.3.3.3	Faktor likvidity dluhopisů	481
3.3.3.4	Vzájemné působení jednotlivých faktorů při formování úrokových sazeb dluhopisů	482
3.3.3.5	Ratingové hodnocení dluhopisů	483
3.3.3.6	Výpočty vnitřní hodnoty dluhopisů	484
3.3.3.6.1	Výpočet vnitřní (současné) hodnoty fixně úročených kupónových obligací	485
3.3.3.6.2	Výpočet vnitřní (současné) hodnoty variabilně úročených kupónových obligací	487
3.3.3.6.3	Výpočet vnitřní (současné) hodnoty diskontovaných obligací	488
3.3.3.6.4	Výpočet vnitřní (současné) hodnoty dalších druhů obligací	489
4	Vývoj na trzích cenných papírů v průběhu hospodářského cyklu	489
5	Obchodování akcií a dluhopisů na primárních a sekundárních trzích	493
5.1	Základní způsoby spekulace	493

5.1.1	Spekulace na vzestup kurzu	494
5.1.1.1	Nákup cenných papírů za vlastní peníze s cílem jejich budoucího prodeje za vyšší cenu	494
5.1.1.2	Nákup cenných papírů na úvěr s cílem jejich budoucího prodeje za vyšší cenu	494
5.1.2	Spekulace na pokles kurzu	495
5.1.2.1	Prodej vlastních cenných papírů s cílem jejich budoucího zpětného nákupu za nižší cenu	495
5.1.2.2	Prodej vypůjčených cenných papírů s cílem jejich budoucího zpětného nákupu za nižší cenu	496
5.2	Emitování cenných papírů a jejich uvádění do oběhu	497
5.2.1	Obecné zásady pro emitování veřejně obchodovatelných cenných papírů	497
5.2.2	Uvádění veřejně obchodovatelných cenných papírů do oběhu	500
5.2.2.1	Prodej nově emitovaných cenných papírů za předem určenou cenu	500
5.2.2.2	Tender	500
5.2.2.3	Aukce	502
5.2.2.3.1	Americká aukce	502
5.2.2.3.2	Holandská aukce	502
5.2.3	Burzovní obchodování akcií	503
5.2.3.1	Funkce obchodního systému burzy	504
5.2.3.1.1	Segmentace burzovních trhů	504
5.2.3.1.2	Druhy burzovních obchodních systémů	505
5.2.3.1.2.1	Obchodní systém řízený příkazy	505
5.2.3.1.2.2	Obchodní systém s centrální příkazovou knihou	505
5.2.3.1.2.3	Obchodní systém řízený cenou	506
5.2.3.1.2.4	Obchodní systém řízený kotacemi	506
5.2.3.1.2.5	Klasický aukční obchodní systém	507
5.2.3.1.2.6	Aukční obchodní systém s jednotnou cenou	507
5.2.3.1.3	Druhy burzovních příkazů	507
5.2.3.1.4	Bezpečnostní mechanismy burzovního obchodování	509
5.2.3.1.4.1	Omezení povolených kurzových pohybů	509
5.2.3.1.4.2	Přerušení obchodování	510
5.2.3.1.4.3	Zamezení programového obchodování	510
5.2.3.1.4.4	Stanovení pohotovostních pravidel	511
5.2.3.1.4.5	Monitorování mimořádných kurzových a objemových změn	511
5.2.3.1.4.6	Povinné zveřejňování obchodů s cennými papíry vlastního podniku	512
5.2.3.2	Funkce informačního systému burzy	512
5.2.3.2.1	Průběžné informace o vývoji obchodování cenných papírů během obchodního dne	512
5.2.3.2.2	Informace o denních uzavíracích kurzech a zobchodovaných objemech cenných papírů	513
5.2.3.2.3	Akciové burzovní indexy	513
5.2.3.2.3.1	Výběrové a souhrnné akciové burzovní indexy	513

5.2.3.2.3.2	Cenově vážené a hodnotově vážené akciové burzovní indexy	514
5.2.3.2.3.3	Akciové burzovní indexy s nezapočítávanými a započítávanými dividendami	515
5.2.3.2.3.4	Členění akciových burzovních indexů z hlediska jejich světového významu	515
5.2.3.2.3.5	Globální akciové indexy	519
5.2.3.2.3.6	Indexy volatility	519
5.2.3.2.3.7	Indexy investičních strategií	521
5.2.3.2.4	Ostatní burzovní informace	522
5.2.3.3	Vypořádávání burzovních obchodů	523
5.2.4	Veřejné obchodování dluhopisů	524
5.2.4.1	Specifické faktory obchodování obligací	525
5.2.4.2	Dluhopisové indexy	525
6	Obchodování cizích měn	526
6.1	Devizový trh	527
6.1.1	Charakteristika světového devizového trhu	527
6.1.2	Měnové páry	528
6.1.3	Účastníci obchodování na devizovém trhu	530
6.1.4	Specifika obchodování na devizovém trhu	532
6.2	Valutový trh	535
7	Investice do drahých kovů	536
7.1	Investice do zlata	536
7.1.1	Mezinárodní standardy (fyzického) investičního zlata	537
7.1.2	Nejvýznamnější držitelé fyzického zlata	538
7.1.3	Specifika obchodování se zlatem	539
7.2	Investice do stříbra	540
7.3	Investice do platiny	542
7.4	Investice do palladia	542
8	Investování do reálných investičních instrumentů	543
8.1	Základní druhy reálných investičních nástrojů	543
8.1.1	Investice do komodit	544
8.1.1.1	Tvrdé komodity	544
8.1.1.1.1	Energetické komodity (energie)	545
8.1.1.1.2	Kovy	545
8.1.1.1.2.1	Průmyslové kovy	545
8.1.1.1.2.2	Vzácné zeminy	546
8.1.1.1.2.3	Drahé kovy	546
8.1.1.1.3	Ostatní druhy surovin	546
8.1.1.2	Měkké komodity	547
8.1.1.2.1	Rostlinné komodity	547
8.1.1.2.2	Živočišné komodity	548
8.1.1.3	Specifické faktory obchodování komodit	548
8.1.2	Investice do nemovitostí	549
8.1.2.1	Investice do pozemků	549

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Finanční trhy.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.